

Portal Województwa Lubuskiego



Lubuskie na wakacje - odc.1. Szlakiem cudów natury



Kategoria - Turystyka

Data publikacji -28 czerwca 2021 godz. 14:00

Nie masz pomysłu jak ciekawie spędzić wakacje? Przeczytaj nasz przewodnik po Lubuskim! Z pewnością wybierzesz coś dla siebie. Dziś polecamy wędrówkę szlakiem pięknej przyrody i cudów natury.

- **Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa oraz Park Mużakowski.**
- **Park Narodowy „Ujście Warty”**
- **Drawieński Park Narodowy**

- **Kłopot - wieś bocianów**
- **Barlinecko-Gorzowski Park Krajobrazowy**
- **Gryżyński Park Krajobrazowy**
- **Przemęcki Park Krajobrazowy**
- **Łagowsko-Sulęciński Park Krajobrazowy**
- **Krzesiński Park Krajobrazowy**
- **Pszczewski Park Krajobrazowy**
- **Park Krajobrazowy Ujście Warty**
- **Rezerwat Nietoperek i Nietoperek II**

Woj. lubuskie to doskonałe miejsce dla osób poszukujących ciszy i spokoju, ale również lubiących aktywny wypoczynek. Różnorodna przyroda i piękno krajobrazów Ziemi Lubuskiej przyciągają turystów i urlopowiczów. W połączeniu z bogatą historią i ciekawymi zabytkami, region uznawany jest za interesujące miejsce dla miłośników turystyki pieszej, rowerowej, wodnej, konnej, ekstremalnej, a także militarnej i sakralnej. Tutaj każdy znajdzie coś odpowiedniego dla siebie.

Połowę powierzchni Lubuskiego porastają lasy. Licznie występujące zbiorniki wodne sprawiają, że Lubuskie jest nazywane Krainą Pięciuset Jezior. Ich brzegi i doliny rzek to miejsca wyjątkowego bogactwa gatunków roślin i zwierząt, w tym ornitofauny. Najcenniejsze obszary znajdują się w obrębie dwóch parków narodowych, ośmiu parków krajobrazowych i aż 64 rezerwatów przyrody.

Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa oraz Park Mużakowski.

Kłopot 24, 69-108 Cybinka

tel. +48 68 391 29 35

www.park-muzakowski.pl



Na południowym zachodzie województwa krzyżują się drogi miłośników przyrody, geologii oraz zabytkowych założeń pałacowych. To **Park Krajobrazowy „Łuk Mużakowa”**. Jego wizytówka to niezwykle ukształtowana, w formie łuku, morena czołowa: 40 km długości, 3–5 km szerokości wzniesień i 140–160 m n.p.m. średniej wysokości największego ze wzgórz. Na unikatowy krajobraz składają się m.in. pozostałości kopalń oraz około 110 zbiorników pokopalnianych, wydmy śródlądowe, głazy narzutowe i odsłonięte utwory trzeciorzędu. Warto również wiedzieć, że obecne tereny Parku odpowiadają obszarowi historycznych Łużyc. Ślady minionych epok odnajdziemy w wielu miejscowościach w okolicy – pozostałości łżyckich grodów znajdują się np. w Łukowie, Grotowie czy Mieszkowie.

Na terenie Parku Krajobrazowego (okolice Łęknicy) znajdziemy również zabytkowy rezerwat kulturowy – liczący 750 ha **„Park Mużakowski”**. Miejsce, wyróżnione tytułem Pomnik historii oraz wpisem na **Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO**, to unikatowy przykład parku w stylu angielskim, powstałego w latach 1815–1845. Jego tajemnice, zaułki i zakamarki można odkrywać pieszo lub na rowerze, korzystając z 30 km ścieżek parkowych. Na wpół naturalny, na wpół zaprojektowany przez człowieka krajobraz urozmaicają mosty, wiadukt, obiekty pomnikowe, tarasy zalewowe Nysy Łżyckiej, wąwozy i punkty widokowe.

Z kolei na północnym-wschodzie województwa znajduje się Międzyrzecki Rejon Umocniony (MRU). Chłód i wilgoć panujące w podziemiach fortyfikacji sprawiają, że bunkry są bezpiecznym domem dla tysięcy nietoperzy. Szacuje się, że utworzone w obrębie MRU rezerваты – Nietoperek i Nietoperek II – dają corocznie schronienie nawet 30 tys. osobnikom. To największa europejska kolonia wielogatunkowa tych

nocnych ssaków. Na czas zimowego snu nietoperzy część korytarzy MRU jest zamykana przed ciekawskimi. Sama obecność turysty może być dla tych zwierząt śmiertelnym niebezpieczeństwem – raz wybudzone z hibernacji mogą nie przetrwać i umrzeć z wycieńczenia. Dlatego zwiedzając te niezwykle podziemia, pamiętajmy, że jesteśmy tam tylko gośćmi.

Atrakcje w okolicy

• 9 km - Ośrodek Kultury Łużyckiej

Przy trasie Żary-Łęknica położona jest niewielka wioska Buczyny. Znajduje się w niej Ośrodek Kultury Łużyckiej, który nazywany jest skansenem łużyckim. Jest to zespół około 250-letnich, najczęściej drewnianych budowli, które zostały sprowadzone z różnych miejscowości Łużyc Wschodnich.

Adres: Buczyny Lubuskie, Trzebiel

tel. +48 508 086 237

www.skansenluzycki.pl

• 36 km - Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej i wieża widokowa

Ośrodek funkcjonuje w strukturze Nadleśnictwa Lubsko w zasięgu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze. Został otwarty w 1998 roku. Znajduje się tu ogród dendrologiczny, który został zbudowany od podstaw, drewniana leśniczówka z 1926 roku, w której mieści się pięć sal wystawowych oraz biuro. Obok ośrodka biegnie leśna ścieżka dydaktyczna „Na Wąwozach”.

Adres: Jezioro Wysokie 22, Brody

• 36 km - Zespół Pałacowo-Parkowy

Pałac w stylu neorenesansowym został wzniesiony w roku 1892 dla Paula von Pfluga. Otacza go park krajobrazowy o powierzchni 6,42 ha, urządzony w latach 70. XIX wieku. Do parku przylega obszerny folwark z przełomu XIX i XX wieku.

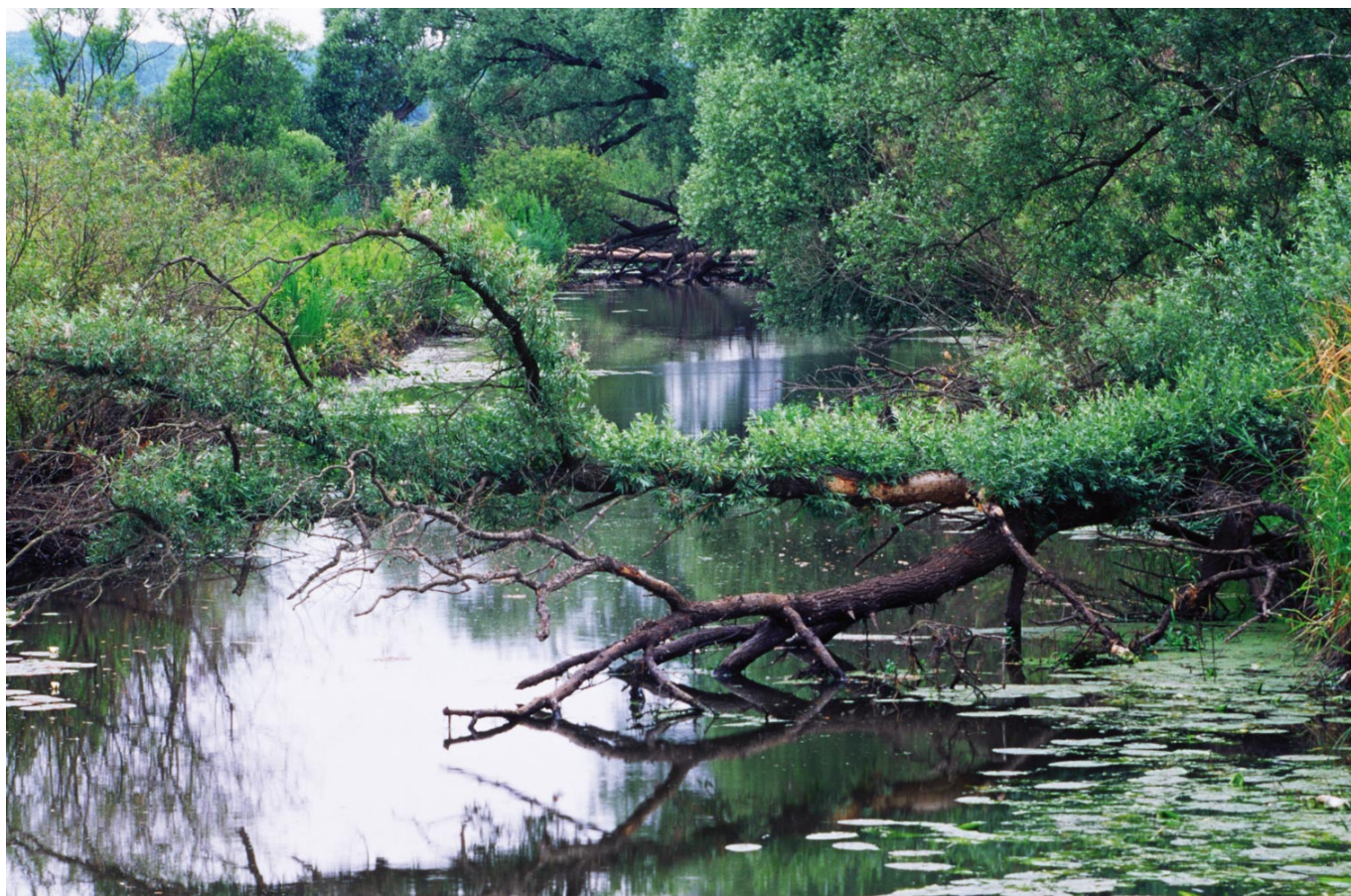
Adres: pl. Zamkowy 9, Brody

www.palacbrody.pl

Park Narodowy „Ujście Warty”

Chyrzyno 1, 69-113 Górzyc

tel. +48 95 752 40 27



Na zachodnim krańcu woj. lubuskiego, w rejonie Kostrzyna nad Odrą Gdzie znajduje się największa oaza dzikiego ptactwa w Europie, czyli **Park Narodowy „Ujście Warty”**. Słusznie nosi miano Rzeczypospolitej Ptasiej. Obszar zalewowy i Polder Północny dają schronienie blisko 280 gatunkom ptaków. Tutejsza mozaika pastwisk, łąk, turzycowisk i trzcinowisk jest idealnym miejscem ptasich lęgów, pierzowisk czy migracji. Na świat przychodzą tu m.in. małe bąki, derkacze, kropiatki i wodniczki. Jesienią gromadzi się do 200 000 gęsi, a zimą bezpieczną przystań w Parku znajdują łabędzie – krzykliwe i czarnodziobe. Majestat, spokój, rozległe, ciągnące się po horyzont przestrzenie wprawiają odwiedzających w nieco melancholijny nastrój i sprzyjają idealnemu wyciszeniu.

Aby nie zakłócać spokoju dzikim mieszkańcom Parku, polecamy wycieczkę jednym z wielu szlaków, które przygotowano tak, aby wędrując, przeżywać naturę z bardzo bliska, ale jednocześnie nie wyrządzać jej szkody. Wiosną, kiedy rozpoczyna się pora lęgu, najlepiej wybrać się ścieżką przyrodniczą „Ptasim szlakiem”. Jaką funkcję pełnią tereny podmokłe w ekosystemie, dowiedzą się ci, którzy ruszą ścieżką „Mokradła”. „Na dwóch kółkach przez Polder Północny” to 30 km świetnej trasy rowerowej, na której nie brak przystanków w postaci wież widokowych czy punktów edukacyjnych („Stara Warta”, „Śluza”, „Niwka”). Przy samej siedzibie parku, w Chyrzynie, przygotowano ogródek dydaktyczny „Przyrodniczy Ogród Zmysłów”. To dobra propozycja szczególnie dla zwiedzających z dziećmi – na niedługiej (3 km), zataczającej pętlę kładce nie brak pachnących kwiatami i ziołami przystanków.

Atrakcje w okolicy

- **30 km - Zoo Safari**

Pierwszy ogród zoologiczny w Polsce typu safari. Około 600 zwierząt z całego świata na ponad 20 hektarach. Zwierzęta poruszają się po swoim terenie, ludzie obserwują je z okien samochodów przemierzających powoli wyznaczoną trasę.

Adres: Świerkocin 7a, Witnica

tel. +48 95 751 19 29, www.zoo-safari.com.pl

- **30 km - Park Dinozaurów**

Wzdłuż długiej na 700 metrów, krętej leśnej ścieżki edukacyjnej, zobaczyć można kilkadziesiąt prehistorycznych gadów naturalnej wielkości. Ustawione zostały one w kolejności, w jakiej zamieszkiwały Ziemię.

Adres: ul. Kolejowa 1b, Nowiny Wielkie

tel. +48 95 781 41 08

www.park-dinozaurow.pl

- **15 km - Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej**

Kościół jest najstarszym i najpiękniejszym zabytkiem w Słomku. Został zbudowany z cegły w latach 1474–1522. Reprezentuje architekturę późnogotycką. We wnętrzu znajduje się cenne wyposażenie, m.in.: ołtarz główny w stylu renesansowym z XVI stulecia, ambona wykonana z czarnego marmuru, barokowa chrzcielnica, organy.

Adres: pl. Wolności 1, Słomk

Drawieński Park Narodowy

ul. Leśników 2, 73-220 Drawno

tel. +48 95 768 20 51

www.dpn.pl



Na północy regionu znajduje się **Drawieński Park Narodowy**. Wśród rozległych kompleksów leśnych, płyną mniejsze i większe rzeki. Zmienna, raz łagodna i wolna, innym znów razem rwąca i rzucająca wyzwania – taka jest Drawa. Jej lewy dopływ, Korytnica, ma szybki nurt, a pod taflą skrywa płycizny i powalone drzewa. To dwa szczególnie lubiane przez kajakarzy szlaki wodne. Nieco mniej doświadczeni turyści, a także ci, którzy lubią polegać na solidnym przewodniku i dobrze przygotowanej wycieczce, korzystają z usług wykwalifikowanych organizatorów. Specjaliści od spływów pomagają dokonać niezbędnych opłat, wybrać miejsca noclegu, organizują prowiant i ekwipunek. Prócz szlaków wodnych w Parku istnieją szlaki piesze, rowerowe i narciarskie. Wiele z nich prowadzi nieopodal jezior, których w okolicy nie brakuje.

We wschodniej części Parku są to przede wszystkim jeziora rynnowe zlewni rzeki Płocicznej. W głębi lasu skrywają się przed wzrokiem ciekawskich Głodne Jeziorka – niewielkie śródleśne oczka wodne. Te torfowe, objęte ścisłą ochroną zbiorniki mają ciemną, miejscami czarną barwę. Dla odmiany nieomal szmaragdowym kolorem zachwycają odwiedzających jeziora Martew, Płociowe i Pecnik Duży. Co ciekawe w wodach Parku występuje około 37 gatunków ryb, w tym także restytuowany łosoś. W Drawie i Płocicznej można spotkać pstrągi i lipienie. Jezioro Ostrowiec jest domem m.in. rzadkiej troci jeziorowej. Prócz tego w jeziorach Parku dominują zespoły gatunków typowych dla zbiorników sielawowych, sandaczowych i linowo-szczupakowych. Po dokonaniu wymaganych opłat i zgodnie z regulaminem Parku wędkarze mogą próbować swoich sił na Drawie oraz jeziorach Ostrowiec i Sitno.

Atrakcje w okolicy

- **1,5 km - Ruiny rycerskiego zamku z przełomu XIII i XIV wieku**

Zbudowany na planie kwadratu na przełomie XIII i XIV wieku przez Wedlów w miejscu dawnego słowiańskiego grodu należącego do Wielkopolski. Otaczały go mur obwodowy i fosa. W pierwszej połowie XV wieku był we władaniu Krzyżaków, a w latach 1433–1436 w rękach wojsk polskich. Pod koniec XV wieku przebudowany w stylu renesansowym na rezydencję. W czasie wojen szwedzkich w XVII wieku został zniszczony i popadł w ruinę. Zachowały się fragmenty murów przyziemia.

Adres: Drawno

- **1,5 km - Kościół p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy**

Świątynia zbudowana na przełomie XIII i XIV wieku na planie krzyża łacińskiego w stylu późnogotyckim. We wnętrzu znajduje się barokowy ołtarz z 1696 roku oraz zabytkowa ambona, która pochodzi z tego samego okresu. Cennym elementem jest także drewniana chrzcielnica z XIX wieku.

Adres: pl. Wolności 1, Drawno

Kłopot - wieś bocianów



W środkowozachodniej części województwa, w Krzesińskim Parku Krajobrazowym

znajduje się w miejscowości **Kłopot**. To najbardziej „uskrzydłona” wioska w Lubuskiem. Corocznie gniazduje tu ponad 20 par bocianów białych, a dachy domów i wierzchołki słupów ozdabia 37 gniazd tych ptaków. Przewodnicy chętnie porównują „Bocianowo” do innych zakątków Europy, np. w Danii mieszka zaledwie 6 par lęgowych bociana białego.

Barlinecko-Gorzowski Park Krajobrazowy

Lipy 7, 66-415 Kłodawa

tel. +48 95 731 02 50

www.zpkwl.gorzow.pl



Udając się z Gorzowa Wielkopolskiego w kierunku północnym, w stronę Barlinka, zagłębiamy się w Puszcę Gorzowską. Buczynowe lasy i bory mieszane współtworzą obszar Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego. Liczne atrakcje przyrodnicze i turystyczne Parku nierzadko pozostają ukryte w gęstej puszczy. Trzeba mieć zatem dobre rozeznanie w terenie, by je wszystkie odnaleźć.

Barlinecko-Gorzowski park przecina gęsta sieć szlaków pieszych, rowerowych, a nawet polsko-niemiecki szlak konny (ok. 27 km w granicach parku). Dodatkową atrakcją jest 11 niedługich ścieżek dydaktycznych. Na dystansach od kilku do

kilkunastu kilometrów odkrywa się m.in. życie na torfowisku, okolice Jeziora Sulemińskiego czy kryjóWKi kuny leśnej. Parkowe szlaki i ścieżki prowadzą w najrozmaitsze zakątki Puszczy Gorzowskiej. Nierzadko w gęstwinie drzew oczom turystów ukazują się jeziora rynnowe i łączące je rzeczki. Liczne zagłębienia terenu, ciek i kanały sprawiają ekosystem leśny wzbogacają również torfowiska. Na tym obszarze, popularnie zwanym bagnami, zachowało się wiele ciekawych i chronionych gatunków roślin. Wśród nich licznie występują: widłak jałowcowaty, bagno zwyczajne, żurawina błotna, torfowce i turzyce. Okoliczne jeziora stanowią natomiast królestwo wodnego ptactwa. Często spotkać można tu zimorodki, perkozy, kormorany, czaple, bieliki i myszołowy. Oś parku stanowią rzeka Santoczna i jej rynnowe jeziora: Sitno, Lubieszewko, Lubie, Mrowinko Małe i Mrowinko. Nad ostatnim położone jest Santoczno. Miejscowość przypomina o historycznym znaczeniu bogactwa okolicznej puszczy. W przeszłości wielu mieszkańców tych lasów trudniło się hutnictwem. W tym celu pozyskiwane były duże ilości drewna na potrzeby opałowe. Ukształtowanie terenu pozwoliło na postawienie wielu młynów wodnych, z których obecnie zachowała się niewielka część. Jedyną pozostałością z dawnych czasów w Santocznie jest mały wodospad, który z biegiem lat zmienił przeznaczenie z funkcji napędowej młyna na rekreacyjną dla licznych gości Santoczna.

Wędrówka po parku może dostarczyć wielu emocji, takich jak spotkanie oko w oko z jeleniem, łosiem, kuną leśną czy norką amerykańską. Wytrwali i wprawni obserwatorzy przyrody dojrzeć mogą nawet migrujące tędy wilki. Każdy, kto chce, zwiedzając park, zobaczyć więcej, ten koniecznie powinien najpierw odwiedzić Leśną Stację Dydaktyczną w miejscowości Lipy nad jeziorem Lubie. Mieści się tutaj sala ekspozycyjno-dydaktyczna, w której prowadzone są zajęcia zarówno dla małych, jak i dużych odkrywców. Na miejscu udostępnione zostały najróżniejsze sprzęty badawcze – lupy, lornetki, mikroskopy, binoklary itp. Przy ich użyciu goście poznają z bliska wylinki, muszle, gniazda, torfowce, szkielety itp. Nauczą się także zasad ochrony bardzo rzadkiego węża gniewosza plamistego – *Coronella austriaca*. Ten niegroźny i niejadowity (choć często mylony ze żmiją zygzakowatą) gatunek zadomowił się w sąsiedztwie stacji i stanowi wyjątkową atrakcję przyrodniczą dla odwiedzających.

Przybywający w te strony turyści chwalą okoliczne ośrodki sportowo-rekreacyjne, np. nad jeziorami: Barlineckim, Nierzym, Lubie, Duże Wełmino. Można tu wypożyczyć kajaki, łodzie, rowery wodne oraz żaglówki. Także baza noclegowa na terenie BGPK daje dużą możliwość wyboru. Szczególnie popularne są hotele w Barlinku, Krzynce, Lipach i Przyłęsku. Przyjezdni ceniący bardziej kameralny klimat skorzystają chętnie z agroturystyki i pól namiotowych, m.in. w Buszowie, Dankowie, Rybakowie czy Kinicach.

Atrakcje w okolicy

• 25 km - Lubuskie Święto Chleba

Dwudniowe święto, odbywające się w drugiej połowie sierpnia, z wypiekami w roli głównej. Trzeba spróbować bogdanieckiej specjalności – chleba pieczonego na liściach kapusty. Oprócz chleba rozmaite słodkie przysmaki.

Adres: Bogdaniec

- **25 km - Muzeum Kultury i Techniki Wiejskiej**

W zabytkowym szachulcowym budynku należącym do dawnego młyna zgromadzono między innymi interesującą kolekcję młynków do kawy.

Adres: ul. Leśna 37, Bogdaniec

tel. +48 95 751 00 07

www.muzeumlubuskie.pl

Gryżyński Park Krajobrazowy

Zawisze 1

66-213 Skąpe

tel. +48 68 381 21 99

www.zpkwl.gorzow.pl



Wycieczka do najmniejszego z parków krajobrazowych województwa lubuskiego może się okazać niezapomnianą przygodą szczególnie dla uprawiających świadomą geoturystykę. To niezwykła okazja do zetknięcia się z wyjątkowym nagromadzeniem odmiennych form rzeźby polodowcowej. Jest to tym ciekawsze, że tutejsza różnorodność akumulacji poglacialnej silnie kontrastuje z okalającymi park równinami.

GPK obejmuje wyraźną bruzdę o układzie południkowym, wyciętą jakby nożem w płaskim, porośniętym sosną sandrze Ołoboku, otwartą w kierunku pradoliny środkowej Odry. Owa „bruzda” to Rynna Gryżyńska, której trzy oddzielone wałami odnogi wypełniają jeziora, stawy, łąki, torfowiska, oraz stanowiący oś parku Gryżyński Potok. Park obejmuje większą część rzeki o wartkim nurcie, czyli prawie 17 kilometrów długości. Jej spadek, pomiędzy źródłami znajdującymi się w miejscowości Gryżyna a Odrą, wynosi aż 33 metry. Z tego powodu na Gryżynce nigdy nie wybudowano aż sześć młynów wodnych, po których w większości zostały już tylko relikty.

W Rynnie Gryżyńskiej znajduje się aż 11 jezior polodowcowych o łącznej powierzchni 143,7 hektara oraz 12 stawów rybnych, które jako obręb hodowlany nie są udostępnione do zwiedzania. Dalej na wschód napotkamy kolejne formy polodowcowe, jak ozy, wyto[1]piska bezodpływowe czy ostańce sandrowe.

Przybywający do GPK przyrodnicy również nie mogą narzekać na brak atrakcji. Okolica słynie m.in. z dużej populacji największego europejskiego chrząszcza – jelonka rogacza. Zamieszkuje on stare dębowe aleje, chronione przepisami zarówno prawa krajowego[1]go (pomniki przyrody), jak i europejskiego (Natura 2000), zlokalizowane w trójkącie Gryżyna – Zawisze – Grabin. Za największą florystyczną ciekawostkę można uznać stanowisko goździka siniego, jedno z kilkunastu w Polsce. Walory parku najlepiej podziwiać na ścieżce edukacyjnej o nazwie Gryżyńskie Uroczyska, doskonale przygotowanej do zwiedzania przez Nadleśnictwo Bytnica. Wędrówkę można rozpocząć przy ośrodku wypoczynkowym nad jeziorem Kałek albo na parkingu w miejscowości Gryżyna.

Atrakcje w okolicy

• 10 km - Łąki Dobrosułowskie

Największe w Europie rykowisko jeleni. Spektakl zaczyna się we wrześniu.

Adres: Obszar położony na terenie gmin: Bytnica, Maszewo, Cybinka, Słubice, Torzym oraz Łagów

• 11 km - Dolina Pliszki

Dopływ Odry przecina Puszcę Rzepińską i właściwie na całej swojej długości, liczącej około 56 km, nie wypływa z lasu. Przyciąga wędkarzy i kajakarzy.

Adres: rzeka przepływa przez gminy: Bytnica, Cybinka, Torzym oraz Łagów

- **12 km - Forteczna rzeczka**

Kanał Ołoboku wypływający z jeziora Niestysz i po 29 km uchodzący do Odry stanowi forteczny kanał – południową część Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego. Wybudowano tu 9 jazów i 6 mostów rolkowych (przesuwanych) oraz 19 schronów bojowych.

Adres: gmina Bytnica

Przemęcki Park Krajobrazowy

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego

pl. Wolności 18, 61-739 Poznań

tel. +48 61 655 45 50, www.zpkww.pl



Przemęcki Park Krajobrazowy to kolejne miejsce na mapie Lubuskiego (w dużej części także w Wielkopolsce), które zachwyca fantastycznym polodowcowym krajobrazem. Wraz z bogatymi zespołami leśno-jeziornołąkowymi stanowi idealny kierunek dla przyrodniczo-rekreacyjnych eskapad z elementami geomorfologii.

Przykładem polodowcowej rzeźby na terenie parku mogą być góry Karpaty przy

drodze Bucz – Boszkowo Wieś czy Bycza Góra przy drodze z Barchlina do Poświętna. Natomiast z wód topniejącego lodowca powstały szerokie i płaskie rynny jeziorne, w których znajdują się 24 większe jeziora połączone ze sobą licznymi ciekami. Mimo że większość z nich jest płytka, głębokość na jeziorach Lgińsko i Dominickie dochodzi do 17 metrów.

Wspomniane Lgińsko cieszy się szczególnie dużą popularnością wśród wodniaków. Po stronie letniskowej miejscowości Lgiń znajduje się rozległe plażowe wybrzeże, strzeżone kąpielisko, wypożyczalnia sprzętu wodnego, sklepiki, knajpki itp. Na przeciwległym brzegu jeziora mieści się stacja harcerska z domkami, polem namiotowo-kempingowym oraz plażą dozorowaną przez ratownika WOPR. W tutejszej ofercie są m.in. wycieczki do niedalekiej stadniny koni, wycieczki po terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego, przeprawy i zjazdy na linach czy bitwy paintballowe. W przerwie od wypoczynku nad wodą turyści chętnie odwiedzają pobliskie zabytki: kościół parafialny św. Bartłomieja Apostoła z XV wieku i XIX-wieczny zespół dworski. Nierzadko korzystają także z wyjątkowo obfitych darów okolicznych lasów – podczas grzybo- lub jagodobrania. Warto wspomnieć, że Lgińsko to również lubiane przez wędkarzy łowisko leszcza, karasia, płoci i amura (zarząd PZW okręg Leszno, +48 65 520 71 17).

Z licznych szlaków pieszych, rowerowych oraz kajakowych w okolicy jeziora Lgińsko warto polecić żółty szlak ze Wschowy do Wielenia. Liczy około 25 kilometrów i pozwala na podziwianie m.in. malowniczego kościółka św. Jana Chrzciciela w Hetmanicach (1775 rok) oraz kościoła św. Jadwigi w Brennie. Ponadto można cieszyć się na nim spokojem i bujnością tutejszych lasów.

Atrakcje w okolicy

• 11 km - Wschowa

Nad Rynkiem miasta wznosi się neogotycki ratusz miejski. Otaczają go kolorowe rzędy kamienic mieszczańskich o pięknych fasadach i bogatych wnętrzach. W jednej z nich znajduje się Muzeum Ziemi Wschowskiej. Jednym z cenniejszych obiektów zabytkowych w mieście jest zespół klasztorny Bernardynów. Do zespołu należą kościół pw. św. Józefa, klasztor, dziedziniec zewnętrzny i kaplica Świętego Krzyża. Kolejnym obiektem architektury sakralnej, który należy zwiedzić, jest kościół farny pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika.

Adres: Wschowa

• 11 km - Cykliczne imprezy kulturalne

Ciekawą ofertę powiatowego miasta tworzą m.in. Boogie-woogie z Centryfugi (VI), Mieszczański Jarmark Produktów Tradycyjnych (VII), Królewski Festiwal Muzyki (IX), Festiwal Podróżników „100droga” (I/II).

Adres: Wschowa

Łagowsko-Sulęciński Park Krajobrazowy

Zawisze 1

66-213 Skąpe

tel. +48 68 381 21 99

www.zpkwl.gorzow.pl



Pierwotnie park nosił nazwę Łagowski i był znacznie mniejszy od obecnego. W roku 1985 stanowił pierwszy park krajobrazowy w regionie. Jego osią jest długa na 15 km i szeroka na kilkaset metrów polodowcowa Rynna Łagowska o stromych krawędziach porozcinanych licznymi jarami. Dnem rynny wiją się niczym meandrująca rzeka długie i wąskie jeziora: Łagowskie i Trześniowskie. Północną część parku pokrywają zwarte malownicze buczyny zwane Łagowską Wyspą Buczyn. Znajduje się tu także drugie co do wysokości wzniesienie województwa lubuskiego po Górze Żarskiej – Bukowiec. Wędrując znad brzegu Jeziora Trześniowskiego na wzgórze Bukowiec, w linii prostej pokonujemy odcinek o długości 1,8 kilometra i 121-metrową deniwelację.

Na terenie parku rozpościera się aż 10 jezior (prawie 8% powierzchni), co sprawia, że nie brakuje tu ptaków wodno-błotnych. Licznie także występują ptaki związane z rolniczymi terenami otwartymi (skowron[1]ki, trznadłe, gąsiorki). Do typowych mieszkańców terenów nadwodnych należy wydra, choć ostatnio odkryto również

populację bobra (okolice rynny Czarnej Wody).

Północ ŁSPK położona jest w strefie ochronnej poligonu wojskowego, dlatego zwiedzanie tego obszaru możliwe jest po uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia (in[1]formacja: oficer dyżurny w jednostce w Wędrzynie, tel. +48 95 755 64 44). W pozostałej części parku znajduje się na szczęście gęsta sieć szlaków, które rekompensują ograniczenia związane z poligonem. Od niedawna, oprócz szlaków pieszych i rowerowych, można podziwiać parkowe krajobrazy z tras nordic walking. Szlaki wiodą terenami o urozmaiconej rzeźbie, pośród polodowcowych wydym, wąwozów i dolinek porośniętych buczyną, której wiek datuje się na 130 lat i więcej. Trasy na terenie ŁagowskoSulęcińskiego Parku Krajobrazowego chwalą sobie szczególnie rowerzyści – szerokie ścieżki leśne bez wielu nierówności, szerokie odcinki do wyprzedzania pieszych, wspaniałe widoki (szczególnie piękne wokół Jeziora Łagowskiego).

Jednak oprócz dzikiej przyrody i malowniczych krajobrazów do niekwestionowanych atrakcji parku należy dziedzictwo historyczno-kulturowe. Dowodem tego jest Łagów. W czasach, kiedy posiadał prawa miejskie (lata 1809–1932), nazywany był najmniejszym miastem Prus. Łagów nosi także miano perły Ziemi Lubuskiej. I nic dziwnego, umiejscowiony jest bowiem naprawdę baśniowo – na niewielkim przesmyku pomiędzy dwoma jeziorami. Jedyna droga, prowadząca przez historyczne centrum miejscowości, najpierw przekracza krótki kanał łączący jeziora (dawną fosę), po czym biegnie pod średniowieczną, ostrołukową, ceglana bramą, zwaną Bramą Polską. Za zakrętem ukazuje się zamek wzniesiony przed sześcioma wiekami przez zakon rycerski joannitów. Po chwili przejeżdża się przez kolejną bramę – Bramę Marchijską, której górna część ma konstrukcję szkieletową. Odległość między dwiema bramami, zamykającymi ten nie[1]zwykły układ urbanistyczny, wynosi jedynie 120 metrów. Zamek joannitów to obecnie hotel z restauracją, ale warto wspiąć się na zamkową wieżę (bilety do kupienia w recepcji) i rzucić okiem na leśno-jeziorną panoramę parku. Latem w okolicy zamku odbywają się także liczne imprezy plenerowe, m.in. turniej łuczniczy i jarmark joannitów. Dru[1]gim polecanym punktem widokowym jest ponad 100-letni wiadukt kolejowy (z 1909 roku) będący zabytkiem techniki.

Atrakcje w okolicy

• 19 km - Pętla Boryszyńska

Podziemna trasa umożliwiająca zapoznanie się z fortecznymi obiektami Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego powstałymi w latach 30. XX wieku.

www.petla-boryszynska.pl

Adres: Lubrza

tel. +48 601 700 274

www.bunkry.lubrza.pl

- **13 km - Lubrza**

Łatwy i przyjemny spływ kajakowy Paklicą z Lubrzy do Gościkowa (15 km, 4-5 godz.), gdzie znajduje się pocysterski zespół klasztorny Paradyż, którego początki sięgają połowy XIII wieku. Obecnie mieści się tu seminarium duchowne, a sam obiekt jest perłą sztuki barokowej.

Adres: Lubrza

Krzesiński Park Krajobrazowy

Kłopot 24

69-108 Cybinka

tel. +48 68 391 29 35

www.zpkwl.gorzow.pl



Zwiedzanie Krzesińskiego Parku Krajobrazowego to niecodzienne przeżycie dla każdego, kto choćby tylko na czas urlopu zamienia się w przyrodnika. Zwiedzanie najlepiej zacząć od bocianiejskiej wioski Kłopot, położonej na północno-zachodnim krańcu parku, której historia sięga średniowiecza (łżycka nazwa Kłopica). To największe skupisko bocianów na Ziemi Lubuskiej jest corocznie domem dla ponad 30 par bociana białego. Z tego powodu w 2003 roku założono w miejscowości pierwsze w Polsce Muzeum Bociana Białego. Po zwiedzeniu go najlepiej udać się w kierunku zachodnim do punktu widokowego i pamiątki techniki – ruin zburzonego odrzańskiego mostu. Obiekt ten funkcjonował niespełna 20 lat, gdyż cofający się żołnierze III Rzeszy 4 lutego 1945 roku wysadzili go, kierując się w głąb dzisiejszych Niemiec. Panorama z fragmentu betonowej konstrukcji biegnącego przez dolinę

rzeczną zatrzymuje na dłuższą chwilę.

Zmierzając dalej w kierunku południowym, możemy podziwiać przyrodę parku. W dalszą drogę najlepiej udać się pieszo lub na rowerze po wale przeciwpowodziowym. Rejon ten jest siedliskiem licznych gatunków ptaków, w tym również rzadko spotykanych okazów. Oprócz wspomnianego wcześniej bociana białego spotkamy tu jego żerujących kuzynów: bociana czarnego, czaple białe i siwe, większość krajowych gatunków kaczek (rożeńca, świstuna, krakwę, cyrankę, cyraneczkę, głowienkę, czernicę) i ptaków siewkowych (czajkę, sieweczkę, bataliona, łączaka, krwawodzioba). Każdy zapalony ornitolog doceni również obecność kilku par kani rudej oraz kani czarnej. Nad Odrą oraz uchodzącym do niej Jeziolem Krzesińskim, gdzie jest dostatek ryb, najpewniej zobaczyć można polującego rybołowa, ptaka bardzo rzadkiego, z gatunku zagrożonego wyginięciem, którego populacja w kraju nie przekracza 40 par. Z kolei w okresie jesienno-zimowym zaobserwować można bieliki, których liczebność na Odrze w granicach parku wynosi do 20 osobników.

Podążając dalej w kierunku wschodnim, warto zwrócić uwagę na polder krzesińsko-bytomiecki. Jak sama nazwa wskazuje, położony na południe od miejscowości Krzesin i Bytomiec polder odgrywa rolę zbiornika retencyjnego, a poziom jego wód zależy od poziomu wody w Jeziorze Krzesińskim. Związana jest z nim historia osady Szydłów (dawna niemiecka nazwa Schiedlo), która była położona na prawym brzegu Odry naprzeciw ujścia Nysy Łużyckiej do Odry. Znajdujący się tu przed wiekami gród otrzymał prawa miejskie na początku XIII wieku i przetrwał aż do okresu wojen szwedzkich. Późniejsza niewielka wioska opustoszała w pierwszej połowie XX wieku. Do dawnej osady można trafić, jadąc na południe od Krzesina szlakami pieszo-rowerowymi. Do dziś znajdują się tam pozostałości fundamentów kościoła, cmentarza i innych obiektów. Kontynuując wycieczkę w kierunku wschodnim, nie można pominąć niemałej atrakcji przyrodniczej na wysokości Połęcka. Otóż w tej okolicy stwierdzono do tej pory występowanie ponad 60 gatunków motyli dziennych, z czego trzech chronionych: czerwończyka nieparka, modraszka nausitousa i modraszka telejusa. I to właśnie te dwa ostatnie gatunki przykuwają największą uwagę turystów i przyrodników. Obydwa modraszki są uzależnione od rośliny o nazwie krwiściąg lekarski. Na niej żerują i jednocześnie składają jaja. Wylęgające się po kilku dniach gąsienice spadają na ziemię, po czym są adoptowane przez mrówki z rodziny wścieklic. Taki układ jest korzystny dla obu stron, bowiem mrówki biorąc na prezimowanie gąsienicę motyla do swojego mrowiska, korzystają z cukrów wytworzonych w trakcie jego przeobrażeń. Pobyt w mrowisku trwa prawie rok, a wylatujący z niego na przełomie lipca i sierpnia osobnik żyje tylko trzy dni, po czym cykl zaczyna się na nowo.

Aby przedostać się na drugi brzeg Odry, a jednocześnie pozostać w granicach parku, należy udać się do Połęcka, gdzie przeprawa promowa rozpoczyna zwiedzanie południowej części parku. O ile rejon północny miał charakter w dużej mierze otwarty, o tyle południowy jest w znacznej części pokryty lasami. Wśród nich między miejscowościami Chlebowo, Łomy i Żytowań znajdziemy kilka torfowisk będących użytkami ekologicznymi. Rosną na nich dwa gatunki owadożernych roślin: rosziczka okrągłolistna oraz płuwacz zwyczajny. Z kolei pod miejscowością Kosarzyn znajduje się największe jezioro parku o nazwie Borek, które w sezonie letnim przyciąga rzesze turystów z regionu. Przybywający w te strony wędkarze chwalą

sobie obfitość sandaczy, karpi, leszczy, okoni i płoci. Do przyjazdu zachęcają również świetna infrastruktura turystyczna, nowoczesne, lecz zgrabnie wpisujące się w naturalny pejzaż ośrodki z piaszczystymi plażami oraz bezpośredni dojazd do łowiska.

Atrakcje w okolicy

- **12 km - Cybinka**

Cmentarze wojenne żołnierzy i oficerów radzieckich, największe na Ziemi Lubuskiej powstałe po 1945 roku.

Adres: ul. Lwowska, Cybinka

ul. Białkowska, Cybinka

- **15 km - Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika**

Nad zabudowaniami Maszewa majestatycznie góruje kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika, wzniesiony w XV wieku, a w XIX wieku gruntownie przebudowany. W jego bryle dominuje masywna wieża postawiona na planie prostokąta, nakryta namiotowym dachem. Na uwagę zasługują dwa dzwony z XV wieku. Okna i elementy dekoracyjne są charakterystyczne dla architektury neogotyckiej. We wnętrzu warto zwrócić uwagę na jednokondygnacyjne drewniane empory z czasów baroku. Do najciekawszych elementów należą eklektyczny konfesjonał, chrzcielnica i ambona.

Adres: Maszewo 69

Pszczewski Park Krajobrazowy

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej

ul. Szarzecka 14, 66-330 Pszczew

tel. +48 95 749 12 99

www.zpkwl.gorzow.pl



Walory Pszczewskiego Parku Krajobrazowego sprawiają, że jest destynacją obieraną przez pasjonatów różnych aktywności – miłośników kajakarstwa i wypoczynku nad wodą, wielbicieli wypraw rowerowych czy amatorów sylwaturystyki polegającej na eksploracji lasów. Położony około 8 kilometrów na wschód od miasta Międzyrzecz, na granicy województwa lubuskiego i wielkopolskiego, park składa się z dwóch części o łącznej powierzchni 12 220 hektarów otoczonych rozległą otuliną.

Wschodnia część stanowi fragment niewielkiej rzeki Kamionki płynącej w dolinie porośniętej przez lasy, z dużym udziałem buka, oraz bory mieszane, w otoczeniu licznych jarów i źródeł. Wnikliwy obserwator parkowej flory na pewno dojrzy w tej okolicy objętego ścisłą ochroną pełnika europejskiego, o licznych żółtych kwiatach, lub buławnika czerwonego z rodziny storczykowatych. Tam gdzie podłoże staje się bardziej piaszczyste, las przybiera postać boru świeżego. W jego runie odnaleźć można rośliny o wdzięcznych nazwach, takich jak gruszycki, kosmatka gajowa czy pomocnik baldaszkowy. Chociaż większą część parku porastają bory sosnowe, pośród nich natrafić można na fragmenty łęgów, niecorzadziej buczyn. W otoczeniu zarastających jezior i na terenach podmokłych wykształciły się bagna i torfowiska. Uwagę najmłodszych wędrowców na pewno przykuje występująca w okolicy owadożerna rosiczka. Jak wiadomo, ta niebezpieczna roślina wabi ofiary słodkim nektarem i wyrazistą barwą, by następnie, zamykając w pułapce, skonsumować przy użyciu kwasu mrówkowego.

Zachodnia, znacznie większa część parku to obszar rynny polodowcowej z licznymi jeziorami, rzeką Obrą oraz nadal wyraźnie widoczną rzeźbą terenu polodowcowego – z morenami, kemami i ozami. Malownicza mozaika wód i wzniesień stanowi miejsce bytowania niezwykle bogatego świata roślin i zwierząt. W tej części

znajduje się aż 25 naturalnych jezior, rozciągających się z północnego zachodu, od Lubikowa i Rokitna, na południowy wschód, po miasto Trzciel. Owe zbiorniki mają nie tylko istotną wartość przyrodniczą i krajobrazową, lecz jednocześnie są główną atrakcją dla wszystkich, którzy chcą odpocząć na plaży, wędkować, nurkować lub żeglować. Największe z nich to: jeziora Chłop, Wielkie, Szarcz Duży oraz, będące jednocześnie najgłębszym w parku (35,5 m), Jezioro Lubikowskie (315 ha).
Pomiędzy nimi rozciąga się sieć szlaków pieszych i rowerowych. Przebycie ich na pełnych odcinkach wymaga nieco wprawy, ponieważ nie należą do najkrótszych. Jednak wszystkie wysiłki rekompensują widoki na trasach prowadzących np. przez lasy między jeziorami Trzy Tonie, Wędomierz, Głębokie czy przecinających rzekę Kamionkę. Nad jeziorami działają liczne ośrodki wypoczynkowe, większość z nich znajduje się nad Chłopem i Szarczem. Szczególnie nad tym drugim nierzadkim widokiem są surfingowcy. Jezioro przyciąga rozległymi, płytkimi i piaszczystymi plażami. W większych ośrodkach rekreacyjnych dostępne są wypożyczalnie sprzętu wodnego, łodzie wędkarskie, kąpieliska strzeżone, zezwolenia wędkarskie (również na okoliczne jeziora), stadniny koni oraz liczne boiska sportowe (korty tenisowe, boiska do piłki plażowej itd.). Dodatkową atrakcją okolicy, nieopodal drogi z Pszczewa do Szarcza, jest Ośrodek Edukacji Przyrodniczej, gdzie prowadzone są zajęcia poświęcone walorom PPK, poznaniu ekosystemu lasu i jeziora, rzeźby polodowcowej czy zasad ochrony przyrody. Ich uczestnicy często ruszają w teren na obserwacje ornitologiczne lub przeprowadzają doświadczenia w pracowni biologiczno-chemicznej. Ośrodek dysponuje miejscami noclegowymi i udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych.

Najcenniejsze pod względem przyrodniczym miejsca w okolicy dodatkowo objęto ochroną w ramach rezerwatów. Na terenie parku i otuliny jest ich pięć, z czego najbardziej wyjątkowym jest rezerwat ornitologiczny Jezioro Wielkie, przez który prowadzi szlak kajakowy Zbąszyń – Międzyrzecz na rzece Obrze.

Atrakcje w okolicy

• 17 km - Międzyrzecz

To jedno z najstarszych miast, pierwsza wzmianka o nim sięga roku 1005. Do jego najcenniejszych zabytków należy zamek z 1350 roku, który wchodzi w skład kompleksu muzealno-parkowego, wraz z siedzibą dawnego starostwa, oficyną dworską, domem bramnym i budynkiem karczm dworskiej. Największą atrakcją muzeum jest najbogatszy w Polsce zbiór portretów trumiennych, tablic herbowych i inskrypcyjnych.

Adres: Międzyrzecz

• 17 km - Kościół pw. św. Wojciecha

Dzieje parafii w Trzcielu sięgają XIII wieku, ale tutejszy neogotycki kościół o konstrukcji szachulcowej pochodzi z 1824 roku. Na początku XX wieku dobudowano do niego wysoką na 42 metry wieżę z zegarem, nakrytą strzelistym hełmem z

metalowym krzyżem w zwieńczeniu. We wnętrzu zachowało się barokowe wyposażenie. W prezbiterium warto zwrócić uwagę na XVII-wieczny wizerunek Chrystusa Ukrzyżowanego.

Adres: pl. Wolności 21, Trzciel

Park Krajobrazowy Ujście Warty

Lipy 7, 66-415 Kłodawa

tel. +48 95 731 02 50

www.zpkwl.gorzow.pl



Park Krajobrazowy Ujście Warty znajduje się na północno-zachodnim krańcu województwa lubuskiego, tuż przy granicy z Niemcami. Jego oniryczne krajobrazy dobrze oddaje symbol parku – dwie głowiaste wierzby pochylone nad błękitnym zakolem rzeki i swobodnie szybujące po niebie ptaki. Bowiem domeną tego bardzo rozległego obszaru są rozlewiska ujściowego odcinka rzeki Warty – raj dla wielu zagrożonych ptaków wodno-błotnych i zarazem wymarzone miejsce dla pasjonatów ornitologii. Są to tak unikatowe tereny, że w 2001 roku centralna część parku została objęta najwyższą formą ochrony w Polsce i utworzono w niej Park

Krajobrazowy Ujście Warty (ok. 2 km od centrum Kostrzyna nad Odrą).

Jeszcze w średniowieczu tereny obecnego Parku Krajobrazowego w znacznym stopniu stanowiły podmokłe bagna na licznych odnogach delty Warty. Dopiero przedsięwzięcia hydrotechniczne podjęte za czasów Fryderyka Wilhelma, oraz jego następców, doprowadziły do osuszenia bagien, ujarzmienia rzeki w granicach wałów ziemnych i utworzenia olbrzymiego terenu z przeznaczeniem pod hodowlę bydła i uprawę ziemi. Do czasów obecnych zachowały się wały i terpy z nielicznymi ruinami gospodarstw olęderskich – domostw pierwszych osadników, przybyłych z Fryzji i Niderlandów, którzy nie bali się ujarzmić tych trudnych dla budownictwa terenów. Wprawne oko dojrzy wiele sztucznie usypanych pagórków, na których przez wieki toczyło się życie i nierówna walka z żywiołem okresowo wylewającej rzeki Warty. Mimo tak znacznej antropopresji obszar pozostał wyjątkowo atrakcyjnym miejscem bytowania ptaków. Pośród niezwykle bogactwa skrzydlatych mieszkańców parku spotkamy m.in. kaczki, gęsi, brodźce, łabędzie, czaple, żurawie, a także drapieżne sokoły czy bieliki. Obecność gniazdujących ptaków związana jest z obfitością szaty roślinnej i pokarmu (np. bezkręgowców wodno-błotnych, płazów oraz ryb). Jedyne niebezpieczeństwo czyha tu ze strony naturalnych wrogów – wydry, tchórza, łasicy i norki.

Chociaż dostępność części parku, szczególnie w okresie podwyższonych stanów wody, bywa w ciągu roku utrudniona, nie zniechęca to pasjonatów przyrody do eskapad. Przeciwnie, często po trudach wędrówki tym większa jest satysfakcja z osiągniętego celu – dotarcia do miejsca, w którym bez przeszkód obserwować można niezwykle widowisko. I tak na oczach dyskretnego świadka odbywają się toki – ptasie tańce złożone ze skomplikowanych kombinacji figur, przybieranie szat godowych, odstraszenie natrętnych konkurentów, pierwsze próby wzbicia się w powietrze czy pikowanie podczas polowania na opieszłą ofiarę. Z myślą o ułatwieniu obserwacji na terenie parku postawiono wieże widokowe (m.in. wieżę obserwacyjną na trasie Kostrzyn – Słońsk) oraz wytyczono szlaki i ścieżki przyrodniczo-edukacyjne o wiele mówiących nazwach, jak szlak gęgawy, derkacza, dzięcioła. Wycieczkę po Parku Krajobrazowym Ujście Warty²⁴ można zorganizować z jednym z lokalnych biur turystyki, np. w Słońsku. Dysponują one doświadczonymi przewodnikami (także anglo- i niemieckojęzycznymi), wypożyczalnią rowerów i kajaków. Często oferują dłuższe pobyty, dopasowane do potrzeb różnych grup turystów (amatorów birdwatchingu, pasjonatów spływów rzecznych czy wycieczek poznawczych).

Atrakcje w okolicy

• 30 km - Zoo Safari

Pierwszy ogród zoologiczny w Polsce typu safari. Około 600 zwierząt z całego świata na ponad 20 hektarach. Zwierzęta poruszają się po swoim terenie, ludzie obserwują je z okien samochodów przemierzających powoli wyznaczoną trasę.

Adres: Świerkocin 7a, Witnica

tel. +48 95 751 19 29

www.zoo-safari.com.pl

- **30 km - Park Dinozaurów**

Wzdłuż długiej na 700 metrów, krętej leśnej ścieżki edukacyjnej, zobaczyć można kilkadziesiąt prehistorycznych gadów naturalnej wielkości. Ustawione zostały one w kolejności, w jakiej zamieszkiwały Ziemię.

Adres: ul. Kolejowa 1b, Nowiny Wielkie

tel. +48 95 781 41 08

www.park-dinozaurow.p

Rezerwat Nietoperek i Nietoperek II

Pniewo 1, 66-300 Międzyrzecz

tel. +48 95 741 99 99, +48 509 868 965

www.bunkry.pl



Rezerваты Nietoperek i Nietoperek II to słynne obszary chronione, zlokalizowane na terenie Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego. Pierwszy z nich, starszy, otacza opieką zimowe siedlisko nietoperzy znajdujące się w podziemiach fortyfikacji. To miejsce, w którym hibernuje każdej zimy ponad 30 tysięcy osobników. Jednocześnie rezerwat stanowi fragment obszaru siedliskowego Natura 2000. Drugi ochrania zadrzewienia oraz zakrzewienia działek fortecznych i inne tereny przylegające do otworów wlotowych do podziemi MRU. O wyjątkowości rezerwatów decyduje nie tylko fascynujący bohater, od wieków wzbudzający zainteresowanie i przyprawiający o dreszczyk emocji „ptak nocy”. Samo miejsce, owiane tajemnicami z czasów II wojny światowej, jest bodaj największą atrakcją Ziemi Lubuskiej. System poniemieckich fortyfikacji wybudowanych w latach 30. XX wieku rozciąga się na odcinku około 100 kilometrów w łuku rzek Odry i Warty. Początki kompleksu sięgają 1928 roku, kiedy podjęto badania terenowe poprzedzające, rozpoczętą w 1934 roku, budowę. Początkowo był to system składający się głównie ze schronów bojowych, zlokalizowanych w miejscach przepraw przez rzeki i kanały, oraz z budowli hydrotechnicznych. Fortyfikacje miały zamknąć najkrótszą drogę ze wschodu do Berlina. Dwa lata później rozpoczęto wznoszenie Frontu Ufortyfikowanego Łuku Odra – Warta. Cały system obronny zaczęto rozbudowywać o m.in. podziemny system dróg, kolejkę wąskotorową, elektrownie, studnie i magazyny. W czasie II wojny światowej działała w podziemiach nawet fabryka części silników lotniczych. Pomimo badań i poszukiwań prowadzonych przez naukowców oraz zainteresowania wielu entuzjastów nie udało się jeszcze odkryć wszystkich sekretów podziemi.

Właśnie te bunkry stały się schronieniem dla aż 12 gatunków nietoperzy (m.in. nocka dużego, nocka wąsatka, nocka rudego, mroczka późnego, karlika maleńkiego,

gacka wielkouchego). Idealne warunki bytowania zapewnił im labirynt podziemnych korytarzy o żelbetowej konstrukcji, znajdujący się na głębokości 35–50 metrów pod powierzchnią ziemi. Część korytarzy zalana jest wodą, w wielu jej kropelki pokrywają sklepienie. W ścianach tuneli znajdują się liczne zagłębienia, nisze i wnęki, w których zaszywają się nietoperze. Rezerwat to prawdziwe królestwo tych nocnych ssaków. Dlatego osoby udające się na wyprawę w głąb MRU muszą zachować wyjątkową wrażliwość na potrzeby tych w rzeczywistości delikatnych zwierząt – nie narażać ich na hałas, dotyk lub błyski fleszy aparatów. Wbrew pozorom wybudzenie ze stanu hibernacji może grozić nietoperzom śmiercią. Dlatego w okresie snu zimowego dostęp do rezerwatu jest ograniczony wyłącznie do celów badawczych. W Pniewie, niewielkiej wsi położonej około 2 kilometrów na zachód od Kaławy, na trasie ze Świebodzina do Międzyrzecza, działa Muzeum Fortyfikacji i Nietoperzy. Całoroczna podziemna trasa turystyczna prowadzi po jednej z najciekawszych części Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego i stanowi największą atrakcję muzeum. Tuż obok działa wypożyczalnia rowerów. Nadziemne i podziemne drogi doskonale nadają się do rowerowych wycieczek – oczywiście z przewodnikiem. Ciekawy fragment fortyfikacji, tak zwaną Pętlę Boryszyńską, można zwiedzić w Boryszynie, w gminie Lubrza. Podziemną wycieczkę można odbyć pieszo, rowerem, a nadziemną nawet quadem.

Wszystkich miłośników historii z pewnością zainteresują organizowane imprezy związane z Międzyrzeckim Rejonem Umocnionym, takie jak zimowy Rajd Karabanowa w Pniewie nawiązujący do manewru czołgów przebijających się przez obronę niemiecką i Zlot Miłośników Fortyfikacji w Boryszynie

Atrakcje w okolicy

• 6 km - Opactwo Cystersów

Zespół klasztorny opactwa cysterskiego w Gościkowie-Paradyżu z kościołem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Marcina. Obecnie w tym największym i najlepiej zachowanym założeniu klasztornym w województwie lubuskim znajduje się siedziba Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej oraz Muzeum Paradyskiego. Dla zwiedzających udostępniono kościół, muzeum oraz ogrody. Terminy i zasady zwiedzania można znaleźć na stronie internetowej: www.paradisus.pl. Są one uzależnione od sakralno-formacyjnego charakteru tego miejsca.

Adres: Gościkowo

W następnym odcinku (9 lipca) zabierzemy was na lubuskie szlaki kajakowe.

